

Csaba László: nem húz ki a gödörből a Bajnai-csomag

2009. április 7. kedd 08:44:55

"Áldozatot kér az áldozatért" programjában Bajnai Gordon miniszterelnök-jelölt, ennek azonban sok értelme nincs, mondta el az mfor.hu-nak Csaba László. Az akadémikus szerint ugyanis ezt csak akkor lehet kérni a társadalomtól, ha van egy ötéves program, aminek az elején vannak kellemetlen lépések, majd később következnek a kellemesebb részek. De három vagy hat hónapra áldozatot kérni csak azoknak az érdeke, akik jelenleg is hasznot húznak abból, hogy az ország tönkremegy, tette hozzá. A közgazdász úgy véli: az IMF-megállapodásban nyilvánvalóan vannak rossz határidők és olyan számok, amelyeken már túllépett az idő.

"Az IMF nem akar belekeveredni olyan balhéba, amit nem ő idézett elő"

- Bajnai Gordon miniszterelnök jelölt komoly megszigorításokat helyezett kilátásba, és közölte, hogy "fájni fog". Az elmúlt években a szocialista párt már többször felbuzdult, hogy megtesz bizonyos lépéseket, de ebből jobbra semmi sem lett. Most mennyire kell komolyan venni Bajnai elképzeléseit?

- Bajnai nem kezdő, már három éve kormánytag, ezért nem érhetik meglepetésként azok a számok, amiket a fiókjában talál. Másrészt a közvélemény úgy tudja, hogy idáig mindig kisebbségben maradt véleményével. Veres János leköszönő pénzügyminiszter szerint a javaslatok a kormány elé kerültek, de mindig leszavazták őket. Most akkor az a kérdés, mitől változik meg ez a történet? Nyilvánvalóvá vált, hogy amit idáig a kormány elfogadhatatlannak tartott, az mára már a szükséges minimum. Ez csak arra elég, hogy a helyzet romlását megakadályozza.

- A "helyzet romlása" a deficitet jelenti?

- Nem csak azt, hanem az összes többi mutatót is, azaz például a foglalkoztatottságot, a termelést, az inflációt és különösen a külső adósságot. Tehát mindenképp tenni kell valamit, főleg ha az MSZP el akarja kerülni az előrehozott választásokat.

- Ezzel kapcsolatban többen felvetik, hogy új megállapodást kellene kötni a Nemzetközi Valutaalappal (IMF).

- Januárban, amikor itt járt Dominique Strauss-Khan, az IMF vezére, már kifejtettem ezt a gondolatot a Menedzsment Fórumnak. Azóta már mások is felismerték, hogy több probléma lehet az októberi megállapodással. Nyilvánvaló például, hogy a 2010. márciusi határidő rosszul lett kitűzve.

- Most csak a határidőket lehetne módosítani vagy a számokat is?

- Mindkettőt, hiszen a két dolog összefügg. Azt is tudomásul kell venni, hogy a makro keretek rosszul lettek kitalálva, a válság már túllépett a korábbi feltételeken.

- Az IMF hozzájárulna, hogy nagyobb legyen a deficit 2,6 százaléknál?

- Feltehetően igen, mert az IMF-nek nem az a célja, hogy bürokratikus számokat betartasson, hanem az, hogy a nagyobb bajt elhárítsa. Az elmúlt évtizedek alatt a Valutaalap megtanulhatta azt a leckét, hogy ne akarjon belekeveredni olyan balhéba, amit nem ő idézett elő. Annak elkerülése érdekében, hogy őt szidják, inkább megpróbál egy lazább álláspontot képviselni.

- Visszatérve a Bajnai-csomaghoz, adódik a kérdés: a megszorítások a társadalmi ellenállás ellenére kivitelezhetők?

- Egy éve még végrehajthatóak lettek volna, de ma már nem vagyok ebben annyira biztos. A közvélemény számára már évek óta hirdetnek meg újabb meg újabb programokat, amik nem valósultak meg, ezért nagyfokú a bizalmatlanság. De tegyük hozzá, hogy az informátlanság is igen nagy. Emiatt jelenleg sokkal nagyobb a türelmetlenség, mint amit a helyzet indokolna. Két százalékos megszorítás két éve még a Financial Times címlapjára vitte volna Magyarországot, és mi lettünk volna a "bezzeg ország". De most ez kívül kevés, belül sok.

- A közvélemény tiltakozása mellett a másik akadály lehet Bajnai Gordon számára a Szocialista Párt elszántsága. Vajon mennyire fognak a párt képviselői kiállni a program mellett?

- Inkább a megszorításokat támogatják, mintsem az előrehozott választásokat, és nyilvánvaló, hogy a kisebbik rossz elve alapján működnek. Azonban a képviselőknek egyszer haza kell majd menniük, és ott nehéz lesz elmagyarázniuk, miért kap a helyi kórház vagy az iskola az eddigieknél is kevesebb pénzt. Vagyis a nagy, átfogó javaslatokat megszavazzák, de amikor konkrétumok jönnek, akkor feltehetően szembeszállnak a kormánnyal a szűkebb régiók érdekében. Bármi elképzelhető, és feltehetően mindent megszavaznak majd, utána pedig elmennek a Pénzügyminisztériumba tiltakozni, ami kérdésessé teszi a megvalósulást. Tehát - ismerve a korábbi történeteket - a javaslatok a végrehajtás közben jelentősen

puhulni fognak.

- Lesz-e a Bajnai-csomagnak hosszabb távon pozitív strukturális hatása, vagy csak a "pillanatnak" szól majd, és csupán az azonnali gondokat orvosolja?

- Ez a kérdés fel sem merül. A javaslatok teljes egészében kimerülnek abban, miként lehet a következő 3-6 hónapban a deficitet három százalék alatt tartani. Ez technikai kérdés, a tartalmi az lenne, hogy ezeknek a végrehajtása után kimászunk-e a gödörből. Az ismert program alapján úgy tűnik, hogy Bajnai úr ezt a kérdést nem tette fel magának, vagy ha igen, akkor nem ebben a programban válaszolta meg. Lényegében "áldozatot kér az áldozatért", aminek sok értelme nincs. Áldozatot csak akkor lehet kérni a társadalomtól, ha van egy ötéves programja, aminek az elején vannak kellemetlen lépések, majd később következnek a kellemesebb dolgok. Ennek van politikai és gazdasági értelme. De három vagy hat hónapra áldozatot kérni csak azoknak az érdeke, akik jelenleg is hasznot húznak abból, hogy az ország tönkremegy.

- Ha jól veszem ki a szavaiból, Bajnai Gordon miniszterelnökségét sem látja túl tartósnak.

- Egy erőteljes megszorításnak egy "bukott kormány részéről" nincs támogatottsága a közvéleményben. Egy bukott csapat próbál technikai megoldásokat keresni arra, amire csak politikai válasz van. Már régóta mondom, ezen csak egy előrehozott választás segíthet - minél előbb következik be ez, annál jobb.

Varga M István